

I. GENERALIĆ, *Moj Pariz*

GELCICH (Jelčić, Đelčić, Gjelčić), Josip, povjesničar (Kotor, 26. XI. 1849 — Gorica, 4. II. 1925). Filozofski fakultet završio u Grazu. U Dubrovniku obavljao dužnost konzervatora spomenika i upravitelja Dubrovačkoga arhiva. God. 1882—90. izdavao Biblioteku za povijest dalmatinsku. Proučavao povijest Dubrovnika i Kotora te objavljivao građu iz Dubrovačkoga arhiva, dokumente i podatke o dubrovačkim spomenicima (»Monumenta Ragusina«, »Libri reformationum«, IV i V, MSHSM, 1896, 1897).

BIBL.: *Memorie storiche sulle Bocche di Cattaro*, 1879; *Dello sviluppo civile di Ragusa considerato nei suoi monumenti storici ed artistici*, 1884. N. B. B.

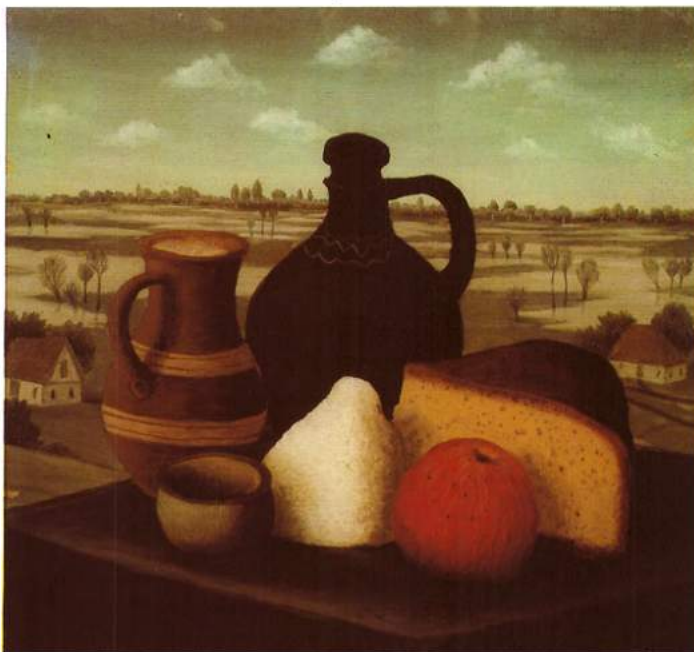
GENDIĆ, Vera, keramičarka (Zagreb, 31. XII. 1909). Završila Obrtnu školu u Zagrebu (1947). Od 1948. bavi se uporabnom i dekorativnom keramikom. Na svojim radovima (vaze, tanjuri) prikazuje ženske likove, pretežno u tehnici mozaika, glazurnim bojama. Modelira figure u terakoti, s folklornom tematikom. Izlaže od 1950, samostalno u Crikvenici (1965, 1966), Zagrebu (1970) i Lausanni (1971).

GENERALIĆ, Ivan, naivni slikar (Hlebina, 21. XII. 1914 — Koprivnica, 27. XI. 1992). Po zanimanju zemljoradnik, središnja ličnost hlebinske slikarske škole. Njegovu nadarenost uočava 1930. K. Hegeđušić koji mu daje upute za dalji rad. Prvi put izlaže, zajedno s F. Mrazom, na III. izložbi grupe »Zemlja« u Zagrebu 1931. S istom grupom izlaže 1932, 1934. i 1935. u Zagrebu, 1934. u Sofiji i 1935. u Beogradu. Za afirmaciju naive u našoj novijoj umjetnosti važna je izložba u Zagrebu 1936 (I. Generalić, F. Mraz, M. Virius). Osim crteža i akvarela (*Husovci u snijegu*, 1930; *Zima u Hlebinama*, 1931; *Tučnjava na proštenju*, 1933), slika uljem na drvu ili platnu (*Sprovod Štefa Halačeka*, 1934; *Ciganski svati*, 1936), a potom usvaja tehniku tempere i ulja na staklu (*U šumi*, 1938; *Žeteoci*, 1939; *Otok*, 1940).

Rano razdoblje I. Generalića karakterizira socijalnokritički realizam, što ga povezuje s tendencioznom umjetnošću grupe »Zemlja«. U formalnom pogledu, njegovo je stvaralaštvo do 1941. izraz mogućnosti pučkoga likovnog govora. Poslije 1945. slika bukolike podravskoga krajolika i mrtve prirode u kojima prevladavaju jednostavnost oblika i sigurnost crteža (*Mrtvi pevec*, 1954). Posebnu pozornost pridaje perspektivi i prostoru, a u koloritu se ističu profinjeni tonski prijelazi. Selo je i nadalje osnovni motiv, ali mjesto izražavanja društvenih emocija preteže sklonost idealizaciji. U to vrijeme razvija tehniku slikanja na staklu do majstorstva te snažno utječe na formiranje drugoga naraštaja hlebinske škole (I. Večenaj, D. Gaži, F. Filipović). Dotadašnja stvaralačka iskustva i spoznaje sintetizira u djelu *Smrt moga prijatelja Viriusa* (1959). Iste godine nastaju *Drvosječe* i *Jelenski svati*, u kojima prevladavaju lirski ugođaj i pastoralno raspoloženje. U pozadini likova iz prvoga plana rascvjetavaju se koraljne krošnje koje postaju oznakom Generalićeva osobnoga stila. Poslije 1970. G. mijenja morfologiju i način slikanja, okrećući se simboličkim i egzistencijalnim sadržajima (*Autoportret*, 1975; *Peski*, 1975). Slike postaju gotovo monokromne, a pojedinosti se uvećavaju do monumentalnih razmjera (*Maska s trubom*, 1975). Oblici su sažeti na siluete, s izoštranim crtežom na neutralnoj pozadini (*Radnik*, 1976). Posljednjih godina izradio je nekoliko slika zajedno sa sinom Josipom, a 22 djela poklonio je 1980. galeriji u Hlebinama. — Međunarodnom potvrđivanju I. Generalića pridonijele su samostalne izložbe u Parizu (1953) i Bruxellesu (1958), kao i sudjelovanje na Bijenalu u São Paulu (1955). Bio je zastupljen na izložbama naivne umjetnosti u Dubrovniku, Baden-Badenu, Knokke le Zouteu, Baselu, Bratislavi, Zagrebu, Šangaju, Peking, Tokiju, Petrogradu i Madridu.

LIT.: O. Bihalji-Merin, Ivan Generalić, Baden-Baden 1960. — D. Bašičević, Ivan Generalić, Zagreb 1962. — B. Kelemen, Naivno slikarstvo Jugoslavije, Zagreb 1969. — G. Gamulin, I pittori naïfs della Scuola di Hlebina, Milano 1974. — V. Maleković, I Naïfs Croati, Novara 1975. — N. Tomašević, Magični svet Ivana Generalića, Beograd 1976. — B. Kelemen, Slikarstvo i kiparstvo seljaka i radnika između dva rata u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1979. — M. Špoljar, Ivan Generalić (katalog), Hlebina 1980. — M. Špoljar i T. Šola, Skica za povijest hlebinskog kruga (katalog), Zagreb 1981. — V. Crnković, Ivan Generalić — crteži, Koprivnica — Zagreb 1985. VI. MČ.

GENERALIĆ, Josip, naivni slikar (Hlebina, 19. II. 1936). Završio je Učiteljsku školu u Križevcima 1956. Diplomirao na Višoj pedagoškoj školi. Slika od 1950, najprije pod utjecajem oca I. Generalića. U prvoj fazi radi u maniri hlebinske škole. Od 1960-ih mijenja tematiku i stil; u kompoziciju prodiru nadrealni i dekorativni elementi (*Pejzaž s potokom*, *Djevojčica u polju*, *Poslije kupanja*). Oko 1970. priklanja se fantastici (*Žena s ribom*, *Riba na otoku*). Nakon 1973. odvaja se potpuno od podravskoga idioma te temama i svjetonazorom gradi vlastiti način

I. GENERALIĆ, *Mrtva priroda*. Zagreb, Moderna galerija

izražavanja. Slikajući grupne ili pojedinačne portrete popularnih ličnosti filma i show bussinesa, vješto ih i nekonvencionalno smješta u pejzaže svojih prethodnih dviju faza — hlebinsku i cvjetnu (*Beatlesi u Hlebinama*, *Yul Brynner, Janis Joplin, Sofia Loren*). Sklon nemogućemu i nadrealnomu u službi realnoga, koloristički i kompozicijski mijenja način slikanja, naglašujući središnji motiv snažnim tonovima u širokim plohama podređujući mu okoliš. Istodobno radi seriju jednostavnih i sažetih crteža. Slike *Jabuke* iz 1965. i *Pejzaž sa suhim drvetom* iz 1967. najavljuju Generalićevu »crnu fazu« kojom je zaokupljen od 1977. a posljedica je njegovih »crnih« vizija ali i istinskih slutnji zla (*Gvajana 78*, *Rat glad smog*, *Ne poželi zemlju bližnjega svoga*). Svojevrsnim verzizmom, slika svijet na rubu katastrofe i samouništenja: bića-mutante, pejzaže terora i zagađenja, panseksualizam,

J. GENERALIĆ, *Sofia Loren*

